

Hlavní strana - [Česká republika](#)

ČERVENÉ JEZERO

Hluboko

Mezi skalami odpočívalo jezero Rudé

Jako by nad ním ostrý nůž

Otevřel srdce a

Na jeho dni ležela mrtvá žena

Křičící krev

Skály zešedly hrůzou

Jezero mlčelo

Zadušeno večerním sluncem

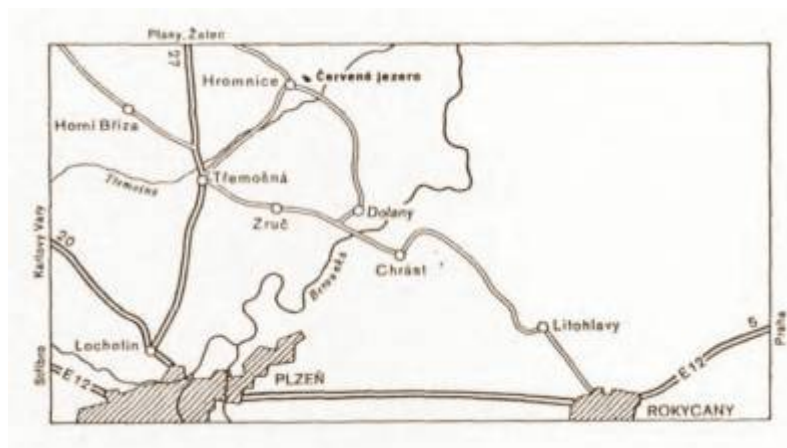
Jaime Pessoa

VZPOMNĚL jsem si na tuto báseň. Popisovala tak věrně hladinu, nad kterou jsem stál, že bych se vůbec nepodivil, kdyby na ni vyplula pramice a policisté propichovali dlouhými bidly dno. Bylo to opravdu sugestivní. Šedivé, holé stěny padaly zвыsoka do jezera a na hladině ležel dusný, horký vzduch červenového večera. Také voda byla červenavá, jenomže slunce se o ni neopíralo. Jeho stín vykrajoval z příkré stěny oblouk jako měsíční srpek. Jak je to tedy možné?

Ach, ano. Kyselina sírová.

Nemyslím, že by kdy měli hromniční občané v úmyslu používat kyselinu sírovou k odstraňování obětí nebo k výrobě kamene mudrců, ačkoliv to druhé bylo její původní určení, ale podle Zdeňka Birnera je jisté, že svého času byla česká dýmavá kyselina sírová jediným známým rozpouštědlem indiga.

Monohydrát kysličníku sírového vyráběl, arcíř trochu neekonomicky, již známý arabský lékař Rhazes na počátku desátého století překapáváním zelené skalice, čímž získal vitriolový olej a netěkavý červený zbytek — kysličník železitý. Také středověkým alchymistům byla kyselina sírová známá a často ji potřebovali. Vyráběli si ji ze síry pomocí kyseliny dusičné. Těkavou látku, kterou dostávali prudkým pálením zelené skalice, nazývali spiritus nebo anima vitrioli, zbytek potom caput mortuum nebo colcothar (z hebrejského golgatha neboli lepší místo). Těchto názvů se užívalo i v Hromnicích, kde se kyselina sírová vyráběla až do roku 1898.

Naproti těmto středověkým metodám však tady postupovali jinak.

Odstřelovali břidlici a rozváželi ji na haldy, jejichž podklad byl z nepropustných jíílů. Povrch hald potom zavlažovali z dřevěného vodovodu, vedeného z výše položeného Třebelského polesí. Výluh se odpařoval v dřevěných kádích a páčil v hutích. A to se dalo právě v těchto místech, severozápadně od Plzně, kde se vitriolová břidlice těžila a zpracovávala na vitriolový kámen. Tato hromnická břidlice je hlinitá a je většinou hlavní horninou českého prekambria. To jsem na místě průzkumem nezjistil já, ale Cyril, rytíř Purkyně, a já jsem přišel již k hotovému a jenom ho cituji. Břidlice je prostoupena četnými žíly křemennými, diskordantně i souběžně uloženými.

Po výrobě zbyly modrošedé haldy, vzniklé navážením břidlice z odklizu a jsou nejen naší, ale celoevropskou raritou. Na jejich dně, šedesát metrů hluboko, je hladina jezírka,

Jenom břízka ještě odolává

190 metrů dlouhého, 130 metrů širokého a 15 metrů hlubokého. Za první dva rozměry jsem ochoten se zaručit, třetí jsem neprověřoval. Jeho voda je smísená s koncentrovaným vitriolovým louhem a jeho barva by podle všech dosažitelných pramenů měla být žlutočervená. Mně se zdála jenom červená, ale snad jsem byl až příliš ovlivněn shora citovanou básní, nebo snad šedivé srázy odrážely srpek slunce na hladinu v nepatřičné vlnové délce, prostě byl jsem přesvědčen, že je zbarveno krví a že se na jeho dně převaluje mrtvola ženy. Samozřejmě mladé a krásné, neboť jiné zpravidla nebývají vražděny.

Naproti tomu jsem však docela zřetelně viděl „na stěnách stupňovitý způsob dobývání. Na severní a západní stěně je svah velice příkrý a má přirozenou černou barvu břidlice. Jinak jsou stěny více méně pokryty rezavými povlaky hydroxidu železitého a zelenavě žlutými nálety síranu železa, jež se vyloučily z prosakujících vod, obsahujících ještě volnou kyselinu sírovou“.

Příchod k jezírku není jednoduchý, ale stojí za to ho vyhledat. Je tam klid a ticho, rozhodně tam nepotkáte žádné turisty, vlastně nepotkáte tam nikoho, protože pro „domácí“, zase již dávno zevšednělo. Na druhé straně je to ovšem také nevýhoda, protože se vám může stát, že ho několikrát přejedete, i když se budete velice pečlivě rozhlížet a i když pojedete správným směrem. Ale je opravdu krásné. Ze strmého břehu vyhlíží jako veliký kráter vyhaslé sopky, jako miniatura Kráterového jezera v Oregonu (až samozřejmě na tu barvu vody a na ostrůvek; avšak červená barva vody je u jezera dojista větší div než tmavomodrá). Při pohledu přímo od hladiny je ještě půvabnější. Tmavě šedivé srázy uzavírají obzor do modrého kola, voda se lehce čeří, neboť vítr zůstává nahoře a

tady je ticho a klid.

O tomto pohledu platí ovšem stejné přísloví jako o růži a trnech. K hladině totiž musíte těch šedesát metrů sestoupit. A je-li třeba po dešti (bylo po dešti), je to cesta velice zajímavá a vzrušující a je celkem zbytečné si dělat nějaké přesné plány stran toho, na které místo chcete doklouzat.

Ale jezírko je krásné odevšad, i když připouštím, že vyhlídka na koupel v kyselině sírové není nijak zvlášť lákavá.

Břidlice — hornina, kterou je možno štípat v tenké desky; podle nerostného složení rozeznáváme břidlice chloritické, biotitické, maskové aj. Diskordance (v geologii) — nesouhlasné uložení mladšího souvrství na zvrásněné, nakloněné souvrství starší, vyvolané dočasným přerušením usazování po vytvoření souvrství staršího, projevující se většinou různoběžnou polohou vrstev.

Hydroxid železnatý, $\text{Fe}(\text{OH})_2$ — bílá, snadno oxidující sloučenina železnatá.

Indigo — jedno z nejstarších rostlinných barviv, vyráběné původně z indigovníku; je tmavomodré a nyní se vyrábí i synteticky.

Kyselina sírová, H_2SO_4 — monohydrát kyslíčnicku sírového, bezbarvá kapalina.

Kysličník železitý, Fe_2O_3 — červenohnědá železitá sloučenina, železná ruda, zvaná krevel či hematit.

Prekambrium (proterozoikum) — geologický útvar, také zvaný starohory.

Purkyně, Cyril — český geolog; věnoval se hlavně výzkumu plzeňského permu a karbonu.

Síran železnatý, $\text{FeSO}_4 \cdot 7\text{H}_2\text{O}$ — tzv. zelená skalice (zelené krystaly), používaná při výrobě inkoustu, k napouštění dřeva proti hnilobě a ničení plevelů.

Kde to je? [49.8489542N, 13.4440369E](#)

Zobrazeno: 17 x

From:

<https://cesty.in/> - Cestovatelské stránky

Permanent link:

https://cesty.in/cervene_jezero_-_kyselinove_jezero

Last update: **2024/05/30 18:50**

